

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Fortsættelse af åbent samråd fra den 25. november 2020 – BUU alm. del samrådsspørgsmål F om tilsynsforløbet med Havregården Kostskole, herunder samarbejdet mellem STUK, Socialtilsyn Hovedstaden og Arbejdstilsynet, samt hvad regeringen vil gøre fremadrettet for at sikre, at der ikke sker noget tilsvarende igen.
Titel	Samrådstale
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	2-3 minutter
Tid og sted	Torsdag den 17. december 2020, kl. 10.15-11.15 Lokale 2-133 på Christiansborg

Disposition

- 1. Indledning**
- 2. Forslag til tiltag**
- 3. Igangsatte tiltag**
- 4. Afslutning**

1. Indledning

- Tak for det og jeg vil egentlig gerne tage fat i noget af det sidste som fru Mette Thiesen siger, nemlig hvordan man vil undgå, at det her bliver en kasterbold om, hvem der har lavet fejlen, fordi jeg tror i virkeligheden, at vi skal prøve at starte lidt oppe i helikopteren, det gjorde jeg også på det sidste samråd. Det er fuldstændig rigtigt, der kom en meget stor mængde papirer umiddelbart dagen inden, og derfor indledte jeg sidste samråd med at sige, at jeg synes, at vi skulle have et samråd til, så der er anledning til, at man kunne få læst tingene ordentligt igennem. Det synes jeg, er det mest rimelige.
- Lad os starte lidt oppe i helikopteren, fordi jeg tror, at når vi skal tage drøftelsen af, hvordan vi undgår, at sådan noget her sker, så bliver man nødt til at gå på to ben. Det indledte jeg også med sidst.
- Der er både den del, der handler om, hvordan området for udsatte børn og unge er organiseret. Hvad er det for nogle dagligdagsmekanismer, der gør, at der er styr på tingene. Det mener jeg, er den ene debat. Den anden debat er: Hvordan fungerer den kontrolmekanisme, der skal kontrollere, at alt er, som det bør være.
- Vi må ikke løsrive de to debatter fra hinanden. Man kan stramme et tilsyn nok så meget, men hvis ikke der er styr på hverdagen og på reglerne og rammerne omkring hverdagen, så er vi lige vidt.
- Derfor har jeg også over for ministeriet gjort klart, at vi – når vi kigger de her sager igennem, skal holde et skarpt blik på begge de to ting samtidig. Både den lovgivning, der er generelt, og den måde, vi har hverdagen på og tilsyn med hverdagen på. Ellers er jeg bekymret for, at vi ikke får tætnet sikkerhedsnettet nok.
- Der har været en stor drøftelse om specialeplanlægning på hele socialområdet og specialundervisningsområdet, altså det at gå ind og få taget stilling til, hvad det er for kompetencer, der skal være til stede her, for at man kan have at gøre med den her målgruppe.

- Hvis vi ser på både Havregården og Esrum Kostskole, så er det, der går igen, og det er ret typisk for socialområdet, at der er målgruppeproblematikker. Altså lige præcis matchet mellem om der er de kompetencer, de pædagoger og specialer til stede på det sted, hvor man anbringer, som passer sammen med den målgruppe, man får anbragt.
- Så det er en problemstilling, når man har arbejdet med socialområdet i mange år, som man støder på utrolig tit. Derfor har regeringen taget initiativ til at få lavet en specialeplanlægning på Socialministeriets område og på Undervisningsministeriets område. Det er mit bud, også i forhold til, hvad jeg vil komme tilbage med til Folketingets partier.
- Der findes fantastiske, gode steder, som er privat organiseret med ildsjæle, som har arbejdet med problematikker, som de beskæftiger sig med i en menneskealder, og som har så ufatteligt meget godt at byde på, men de er meget langt væk fra forvaltningen i hverdagen. Det har den fordel, at der er nogle ildsjæle, der kan løbe derudaf med noget specialiseret, de kan.
- Der er den ulempe, at hvis det er et sted, hvor tingene ikke fungerer så godt, så er man meget langt væk fra forvaltningen. Vi har fx organiseret det på den måde på dagtilbudsområdet, at de selvejende institutioner kan have en driftsoverenskomst med kommunen, og man derved har en enighed om, hvilke kvalitetsstandarder, der skal være til stede for, at man kan have det.
- Det synes jeg egentlig er en farbar vej. Man kan være privat organiseret, men primært offentligt finansieret og med nogle kvalitetsstandarder, som man er enig med kommune og forvaltning om. Herved får forvaltningen en dagligdags snabel ned i, hvad der foregår de forskellige steder.
- Vi bliver nødt til at have en drøftelse med hinanden om dette på et tidspunkt, fordi en del af det vil kræve lovændringer. Jeg har bedt mit ministerium om at kigge nærmere på området med de interne skoler for lang tid siden, og det vil være noget af det, vi kommer til at drøfte i den kommende samling. Her vil jeg også bede om – oven på problemet med Havregården – at vi kigger på de øvrige lignende steder.
- Så vil jeg gerne gå lidt konkret til de ting, som vi gør i forhold til tilsynet, så dem løber jeg igennem nu, så I kan få det samlede overblik.

2. Forslag til tiltag

- **1.** Vi skal have styrket samarbejdet mellem myndighederne for at undgå silo-problematikker. Der skal etableres en stærkere og bedre koordination mellem Social- og Indenrigsministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet og deres respektive ansvarsområder. Vi skal sikre gensidig orientering og inddragelse om problematiske forhold samt følge systematisk op.
- **2.** Der skal etableres klare retningslinjer for STUK's tilsyn med skoler, dvs. tilsynene på mit område, der skal vi have klare retningslinjer for tilsynet med skoler, og vi skal undersøge, om der er behov for at justere lovgivningen med henblik på at understøtte en mere effektiv og betryggende tilsynsindsats. I den forbindelse bør vi også, efter min mening, se på sanktionsmulighederne.
- **3.** Ansvarsfordelingen mellem STUK og socialtilsynet er ikke klar nok, da hverken socialtilsynet eller STUK i dag har formelt ansvar for at føre tilsyn med socialfaglige forhold, herunder den socialfaglige ledelseskompetence på fri- og privatskoler med kostafdeling, som er godkendt som anbringelsessteder. Fx hvorvidt skolelederen har de fornødne socialpædagogiske kompetencer for at kunne håndtere den elevgruppe, som skolen er godkendt til som anbringelsessted. Det er simpelthen uklart, hvem der har det ansvar. Det må ikke være uklart, og det er noget, vi vil vende tilbage til.
- Det er en af de siloer, som jeg taler om meget præcist. Hvis ingen har det formelle ansvar, bliver det hurtigt de andres ansvar, og så lander vi præcis der, hvor fru Mette Thiesen siger, nemlig at ingen reagerer, fordi alle tænker, at de andre har ansvaret. Det skal afklares, hvem der har ansvaret, og så er det vigtigt, at man kan reagere konsekvent, men også prompte, fordi tid betyder noget, når vi taler om børn og unge, der er i klemme.
- **4.** Samtlige tilsyn skal forpligtes til at rapportere fund til hinanden og følge op på, at de øvrige tilsyn også reagerer på den måde, de skal. Det er det, jeg på sidste samråd kaldte dobbeltalarm. Det vil sige, at selvom det ikke er det ene tilsyns opgave at følge op på noget bestemt, så skal man ikke bare give en information, men skal også følge op på, om det tilsyn der har ansvaret så faktisk også får gjort noget ved det, fordi med de dobbeltalarmsystemer, der tætnes vi muligheden for eller mindsker risikoen for, at noget falder mellem to stole, og der ikke bliver reageret, som tilfældet har været omkring det her med Havregården

- **5.** Regelgrundlaget skal helt generelt omkring fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler som anbringelsessteder kigges igennem. Der vil jeg lægge op til at tage en drøftelse af, om det er den bedste måde at organisere sig på. Det er en drøftelse mellem Folketingets partier, hvor jeg mener, at vi skal overveje grundigt, om det er den bedste måde at organisere sig på, eller om man kan finde andre former. Det kan enten være i form af kvalitetsstandarder, hvor man bliver koblet op på en forvaltning, men det kan også være i andre former, men jeg tror det er vigtigt, at vi går ind og kigger på lige præcis den her konstruktion med, at fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler, som jo egentlig er sat i verden for noget andet, kan godkendes som anbringelsessteder, og hvad er det, der skal til for, at man kan det, fordi nu har vi at gøre med målgruppemismatch her. Jeg synes godt, man kunne overveje, om det er den bedste måde, at gøre det på.
- **6.** Kommunernes myndighedsansvar skal styrkes. Kommunernes rolle og ansvar for de skoletilbud, der er beliggende i deres eget geografiske område, altså i deres kommuner og som modtager anbragte børn, skal efter min mening styrkes. Det styrkede myndighedsansvar skal sikre, at eleverne får opfyldt deres retskrav på undervisning, og at der er et løbende øje på dem og ikke ”kun” de tilsynsbesøg, der kommer. Der mener jeg simpelthen, at vi skal overveje, om der skal mere til.
- **7.** Der skal laves en evaluering af specialundervisningsområdet og en specialeplanlægning, faktisk som man altid har gjort på sundhedsområdet, så faktisk er det metoden derfra, som nogen vil kende, at hvis man har en eller anden bestemt kræftsygdom, så kan man gå ind og se efter, hvad er det så for nogle lægefaglige kompetencer, der skal være til stede, rundt om den pågældende patient, og dvs. der har man en ret tæt specialeplanlægning. Det formår man jo at gøre i noget, der er mindst ligeså komplekst som her, fordi man kan have flere forskellige typer af sygdomme samtidig eller noget andet.

3. Allerede igangsatte tiltag

- Og så vil jeg sige, at Undervisningsministeriet i øvrigt har igangsat en række initiativer, som vil styrke indsatsen i forhold til udsatte og sårbare børn og unge i det hele taget. Jeg vil også i den forbindelse nævne, at vi har en evaluering af inklusionsindsatsen i folkeskolen, og der er vi jo et andet sted, end når taler om anbragte børn, men vi taler dog stadigvæk om sårbare børn og unge, og det er afgørende vigtigt for mig, at det er et område, vi får langt bedre styr på end nu.

- Man skal være klar over, at hvis man sammenligner den måde socialområdet og undervisningsområdet er organiseret på, så er de organiseret på totalt forskellige måder, og dvs. at hvis man kender til siloer i alle typer af forvaltninger, så er der tættere sammenhæng mellem f.eks. uddannelses- og forskningsområdet og undervisningsområdet, i den måde, man er organiseret på, end der er mellem undervisningsområdet og socialområdet.
- Derfor er en af mine store bekymringer, som jeg selvfølgelig har viderebragt i ministeriet. Der er overhængende risiko for, at der opstår de her siloproblematikker, hvor man tror, at de andre tager sig af tingene. Det skal vi have ekstraordinær opmærksomhed på – ikke mindst i lyset af Havregården.
- Tak det blev en lidt lang indledning, men jeg synes det er vigtigt. Og tak fordi I tog teten op med at tage endnu et samråd på det, fordi vi var så sent ude med papirerne.